6.10.2026

Talousvaliokunta

Valtiovarainministeriön lausunto komission ehdotuksesta pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädökseksi U 54/2026 vp

Talousvaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kehyksen perustamiseksi Euroopan pilvipalvelu- ja tekoälyekosysteemin vahvistamiseksi (pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädös) U 54/2026 vp. Valtiovarainministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Asetusehdotuksen tavoitteena on komission mukaan puuttua laskentakapasiteetin rajalliseen ja maantieteellisesti keskittyneeseen saatavuuteen EU:ssa sekä riskeihin, jotka liittyvät riippuvuuteen eurooppalaisten ulkopuolisten toimijoiden tarjoamista pilvi- ja tekoälypalveluista. Ehdotuksella pyritään muunmuassa lisäämään EU:ssa kehitettyä ja käyttöön otettua laskentakapasiteettia ja tekoälyä innovatiivisten ja kestävien pilvi- ja tekoälyteknologioiden avulla sekä vastaamaan huoliin, jotka koskevat datan suvereniteettia sekä pilvi- ja tekoälypalvelujen toiminnan jatkuvuutta. Asetusehdotuksen tavoitteena on edistää yleisen järjestyksen suojaa tekemällä pilvipalvelujen tarjonnasta kestävämpää ja häiriönsietokykyisempää, erityisesti julkisella sektorilla. Valtiovarainministeriö on osallistunut U-kirjelmän valmisteluun ja yhtyy siinä esitettyihin kantoihin.

Pilvipalveluiden omavaraisuusvaatimukset

Asetusehdotuksella arvioidaan olevan keskeistä vaikutusta julkisen sektorin pilvipalveluihin. Valtiovarainministeriö keskittyy lausunnossaan etenkin asetusehdotuksen pilvipalveluiden omavaraisuutta koskevaan osaan.

Valtiovarainministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan ja korostaa, että toimitusketjujen turvallisuus, resilienssi ja palveluiden jatkuvuus ovat keskeisiä huolenaiheita. On varmistettava, että kriittiset palvelut toimivat kaikissa olosuhteissa ja että niille on vaihtoehtoisia toteutustapoja. Tämä edellyttää ennakoivaa riskienhallintaa ja varautumista.

Valtiovarainministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan EU-tasolla asetettavaan riskinarviointivelvoitteeseen suhtaudutaan lähtökohtaisesti positiivisesti. Valmistelussa on kuitenkin tärkeä varmistua siitä, että sääntelyä

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
kirjaamo.vm@gov.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
registratorskontoret.fm@gov.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

seuraavat toimenpiteet ovat oikeasuhtaisia. Valmistelussa on myös kiinnitettävä huomiota siihen, ettei asetusehdotuksesta seuraa ennakoimattomia taloudellisia vaikutuksia tai ylilyöntejä. Esimerkiksi liian tiukkojen kriteerien asettaminen tai niiden soveltaminen taannehtivasti jo olemassa oleviin järjestelmiin ja palveluihin voisi tarkoittaa merkittäviä lisäkustannuksia, jos asetusehdotus johtaisi siihen, että olemassa olevia järjestelmiä tulisi kesken sopimuskauden vaihtaa uusiin. Sääntelyn perusteella tehtävien toimenpiteiden tulisi perustua kokonaisharkintaan. Valtiovarainministeriö painottaa tarvetta huomioida palveluiden elinkaari ja tasapainottaa hankintasykli turvallisuusnäkökulmien kanssa.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että asetusehdotuksesta seuraisi useita viranomaistehtäviä. Julkisen talouden tila huomioiden valmistelussa on syytä arvioida tarkkaan ehdotettavien tehtävien välttämättömyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta. Valmistelussa tulisi pyrkiä hyödyntämään mahdollisimman pitkälle jo olemassa olevia viranomaistehtäviä ja niiden rakenteita.

Avoimen lähdekoodin ratkaisujen edistäminen

Valtiovarainministeriö näkee avoimen lähdekoodin yhtenä keinona vahvistaa kilpailua, yhteentoimivuutta, siirrettävyyttä ja innovaatioita. Avoimen lähdekoodin hyödyntämistä voidaan edistää julkisissa hankinnoissa silloin, kun se tukee näitä tavoitteita. Edistämisen tulisi kuitenkin perustua markkinaehtoisuuteen, teknologianeutraalisuuteen sekä riskien ja hyötyjen tapauskohtaiseen arviointiin. On tärkeää varmistaa, että ratkaisujen valinta voi perustua toiminnallisuuteen, turvallisuuteen, kustannustehokkuuteen, yhteentoimivuuteen sekä elinkaarivaikutuksiin.

Pauliina Penttilä
Erityisasiantuntija

Kirsi Janhunen
Erityisasiantuntija